

METAL

Ročníková práce

Školní rok 2024/2025

Školní rok: 2024/2025

Autor: Martin Kirch, IX.B

Konzultant: Mgr. Lucie Kubicová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem napsal ročníkovou práci samostatně a použil jen uvedené zdroje.

V Šošůvce dne 24. května 2025

Martin Kirch

Poděkování

Chtěl bych všem moc poděkovat. Hlavně paní učitelce Mgr. Lucii Kubicové za cenné rady, odborné vedení a podporu při zpracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat svojí rodině. Za podporu a trpělivost po celou dobu psaní ročníkové práce. Všem, kteří mi jakkoliv pomohli. Upřímně Vám děkuji.

Úvod

Metalová hudba mě provází celý můj život. Od malička jsem poslouchal metalovou hudbu. Už v břiše mé maminky jsem prý byl na několika koncertech. Když jsme jeli autem, pamatuji si, že měli rodiče puštěné třeba Manowary, Nightwish nebo Citrony. Čím jsem byl starší, tím víc jsem si hledal různé styly písni na youtube. Dělán to vlastně dodnes. A tak jsem se rozhodl, že o něm napíši i svoji ročníkovou práci. Pokusím se Vám tu aspoň trochu osvětlit metalový svět.

Obsah

1. Metal a jeho kořeny.....	6
1.1. Další vývoj metalu.....	6
2. Hudební nástroje a zpěv	8
2.1. Zpěv.....	8
2.2. Kytary	8
2.3. Baskytary	9
2.4. Bicí.....	9
3. Metalová móda	10
3.1. Vizuální prvky kapel.....	11
4. Žánry a kapely	11
4.1. Heavy metal.....	12
4.2. Glam metal	12
4.3. Black metal	13
4.4. Dead metal	14
4.5. Thrash metal.....	14
4.6. Doom Metal	15
4.7. Speed metal	15
4.8. Power metal.....	16
4.9. Gothic metal	16
4.10. Viking metal	17
5. NU METAL	17
Závěr.....	18
Resume	20
Odkazy na obrázky	21
Použité zdroje	22
Použité weby.....	22

1.Metal a jeho kořeny

Určit přesně v jakém období metal vznikl a kdo se nejvíc zasloužil o jeho zrod je velice těžké. Hudební odborníci se dohadují od prvních skladeb s náznaky metalu až do současnosti. Spory vedou nejen o původu hudby, ale i o názvu. Mezi 40.-50. lety se začal objevovat elektrifikovaný blues, který přinesl silné kytarové riffy a emotivní vokály. V 50. letech se stal hitem rock and roll. Přinesl dynamiku a energii, která se potom stala základem metalu. První objevení metalu bylo v 60.-70. letech ve Velké Británii a Spojených Státech Amerických. Temné texty mohou vycházet z takzvaného doom rocku. Populárního v britském a italském hudebním podsvětí na konci 60. let. Průkopníci metalu jsou např. Black Sabbath, Deep Purple a Led Zeppelin. Vybudovali si rozsáhlou posluchačskou základnu i navzdory nepříznivé kritice. V polovině 70. let pomohla kapela Judas Priest vytříbit žánr vynecháním většiny bluesových prvků. Kapely nové generace, např Iron Maiden a Motörhead, vnesly do žánru rebelii punk rocku a zvýšily rychlost hry. Metal zažil největší nárůst v 80. letech. Typickými představiteli metalu byly Manowar, Halloween a Accept. V polovině 80. let byly v popředí kapely jako Mötley Crüe, které patřily do popem ovlivněného žánru zvaného glam metal. V undergroundu se vytvořily nové, agresivnější styly např. Thrash metal (kapely stylu Metallica a Anthrax). Mezi tím ostatní styly, jako black metal a death metal, zůstanou i nadále záležitostí uměleckého podsvětí. Od poloviny 90. let získávají na oblibě nové styly jako nu metal nebo metalcore. Tyto styly posouvají hranice žánru

Obr.1

1.1. Další vývoj metalu

Na počátku 90. let začaly grungové kapely, např. Nirvana, vytlačovat komerční metal. Tím se vytvářel prostor pro nástup alternativního metalu. Obliba glam metalu klesla, zásluhou narůstající popularity Metallicy a thrashem ovlivněného groove metalu (Pantera, White Zombie). Některé kapely se snažili přizpůsobit novým podmínkám. Spousta skupin z 90. let, mají kořeny v heavy metalu. Jsou v nesourodém hudebním směru nazývaném "alternativní metal". Alternativní metal zahrnuje i grungové kapely jako Alice in Chains, kross-overové kapely jako Faith No More, Primus, Tool, Ministri nebo Marilyn Manson. V první polovině 90. let se zformovala další významná kapela. Hrála styl industriální metal nebo také Neue Deutsche Härte. Byla to německá kapela Rammstein. Přestože alternativní metalisti nevytváří jednotnou scénu, pojí je ochota experimentovat s metalem. Stejně i odpor k nafintěnému glam metalu. Směs stylů a hudby vytvořila barvitý výsledek metalu. V té době vznikly kapely Korn, Papa Roach. Limp Bizkit, Slipknot, Linkin Park. Začalo se jim přezdívat "nu metal". Díky festivalu Ozzyho Osbourny "Ozzfest", uvedeného v roce 1996 se začalo mluvit o obrodě metalu.

Obr. 2

Obr. 3

2. Hudební nástroje a zpěv

V metalové hudbě se klade důraz na muzikantské umění a v mnoha kapelách hrají zkušení kytaristé, bubeníci a zpěváci. Všechny metalové kapely používají elektrickou kytaru, baskytaru, bicí a občas klávesy. Rozdíly mezi elektrickou a basovou kytarou jsou, že na basovou se hraje na jednu strunu a na elektrickou kytaru se hraje na více strun. Mají stejný počet strun, ale záleží na kytaře. Nejpopulárnější kytary jsou čtyřstrunné. Některé kapely podle hudebního stylu používají třeba housle (Turisas, Heidevolk), tympány (Slipknot), dudy (Eluveitie), klávesy (Nightwish, Within Temptation), flétnu a jiné folklórní nástroje.

2.1. Zpěv

V metalu se od zpěvu očekává, že se nedostane do popředí před celkový zvuk kapely. Protože metalové kořeny sahají i ke kultuře hippies, vyžaduje se, aby se při zpěvu “dávali city jasně najevo”. Tímto se dosáhne autenticita projevu.

2.2. Kytary

Zvýrazněná akustická síla elektrické kytary měla podstatnou roli. U hry se často používá tzv. overdrive pedál, společně s využitím zkreslení samotného elektronkového zesilovače. Tím se vytvoří mocný “těžký zvuk”. U většiny kapel hrají často kytary dvě někdy i tři. Kytaristé si dělí funkce sólové a rytmické kytary. Neodmyslitelnou součástí metalu jsou kytarové sóla, forma kadence a riffy. Vedoucí úloha kytary v metalu se obvykle dostává do konfliktu s tradiční rolí “frontmana” nebo s rolí vokalistů jako lídra kapely. Tím vzniká mezi nimi napětí, které má za následek “přátelské soupeření”.

2.3. Baskytary

Souhra baskytary a sólové kytary je důležitým prvkem metalu. Basová kytara umožní hrát v tónech, které vytvářejí charakteristický "těžký zvuk". Basové linky se různí v komplexnosti od pedálového tónu (na různé akordy se používá jen jeden tón). V některých kapelách má basa výraznější postavení, ale spíš jen zhutňuje zvuk kytar. Metaloví basáci někdy upřednostňují trsátka před prsty a tím se jejich zvuk stává ostřejší. V některých black metalových kapelách je basista velmi nevýrazný. Někdy dokonce úplně chybí.

2.4. Bicí

Metalové bubnování spočívá ve vytvoření hlasitého bušení s využitím trojitého efektu, rychlosti, energie a precizností. Vše vyžaduje mimořádnou dávku trpělivosti. Hráči si musí vypěstovat pozoruhodnou schopnost rychlosti, koordinace a obratnosti, aby zahráli někdy komplikované skladby. Jedna z technik bubnování je tzv. " cimbale choke" (utlumení činelů rukou). Metalová souprava bicích bývá obvykle mnohem větší než tomu je v jiných rockových stylech.

3. Metalová móda

Jako jiné kulturní hnutí má i metal své vlastní vizuální znaky, kterými se jeho fanoušci navzájem identifikují. Černá je zpravidla vždy v souladu s etiketou. Dlouhé vlasy jsou jedním z nejvýraznějších poznávacích prvků metalové módy. Metal převzal tento rys z kultury hippies. Způsob oblékání metalistů, pochází z motorkářských, rockových a kožených stylů. Móda zahrnuje prvky jako jsou kožené bundy, vysoké boty, opasky s cvočky, modré nebo černé džíny, maskáčové kalhoty nebo kraťasy, riflové bundy nebo vesty. Ty jsou často zdobeny špendlíky, nášivkami nebo odznaky. Objevuje se piercing nebo tetování. Fanoušci extrémních odnoží nosí různé náramky, opasky z hroty nebo hřebíky. Nejdůležitějším prvkem v historii metalové módy se stalo tričko. Nosi je každý metalový fanoušek a slouží jako výraz hudebních zálib a preferencí. Největší zásluhu na revoluci ve vzhledu byli Judas Priest. Začali nosit kožené zdobené oblečení. Netrvalo dlouho a ostatní skupiny si toto oblékání přivlastnili. Styl oblékání metalu byl inspirován stejnými vlivy, jako v případě inspirace hudební. Vliv moderního vojenského oblečení je často vidět u thrash metalových kapel (Metallica, Destruction, MegaDeath). Black metalový umělci často vystupují v černém oblečení s vojenskými botami, nábojnicovými opasky, náramky s hroty, obrácenými kříži nebo pentagramy. Nejvýraznějším rysem zůstává mrtvolné líčení (corpse paint). Většina ostatních kapel se obléká do džínových nebo kožených vest, bundy z nášivkami a logy, trička s názvem kapely, kožené nebo džínové kalhoty, černé kožené boty. Já osobně mám trička Powerwolf, Iron Maiden, Arakain, Metallica a Manowar, Nejraději k tomu nosím černé kapsáče, černé kožené boty, koženou vestu, opasek s náboji a řetízky.

Obr. 4

3.1. Vizuální prvky kapel

Neoddělitelnou součástí populární hudby je i vizuální stránka. To platí i pro metal. Obaly alb, vystoupení na podiu, kostýmy kapel, loga, nálepky nebo videoklipy, jsou stejně důležité, jako hudba samotná. Z každého díla je tedy možné získat mnoho dojmů. Některé kapely se zvýraznily svým maskováním např. Kiss, Slipknot, Marilyn Manson. Některé starší skupiny např. Alice Cooper, Kiss, jako i novější skupiny např. GWAR, Mushroomhead, Marilyn Manson nebo Slipknot, získaly popularitu nejen díky svojí hudbě. Přispěla k tomu jejich vystoupení na pódiu a sprosté chování celé skupiny nebo jednotlivých členů.

Obr. 6

Obr.5

4. Žánry a kapely

Kapely se neustále vyvíjejí. Tím pádem je hodně stylů a jejich podstylů. Některé kapely se nedají ani zaškatulkovat do nějakého stylu. a jsou prostě “sví”.

Spousta kapel se řadí do více stylů. Já jsem se rozhodl napsat jen některé styly. Jsou to převážně ty hlavní. V každém stylu jsem si našel kapelu, která se mi líbí. Ale asi nejvíc mě oslovil styl “Nu Metalu”.

4.1. Heavy metal

Klasický heavy metal se vyvinul z několika hudebních žánrů jako blues, hard rock, psychedelický rock, rock and roll. Slovní spojení heavy metal znamená v překladu “těžký kov”. Nástroje zde mají své určené místo. Kytara pracuje se zkreslenými zvuky. Bubeník se má postarat o údernost. A to vše podtrhne dunící baskytara. Snad v každé heavy metalové písni můžeme slyšet kytarová sóla. V textech se často zpívá o jízdě na motorkách, vítězství ve válkách nebo vyzdvihují svoji sexuální zdatnost. Obecně je tato hudba více rychlejší, údernější a melodická. Již od počátků měl metal velkou základnu fanoušků, které známé také jako metaláci, metalisti nebo metláci. Typičtí představitelé jsou Deep Purple, Iron Maiden, Led Zeppelin nebo Black Sabbath. Čeští zástupci jsou Citron, Vitacit, Kreyson, Kern.

Obr. 8

Obr. 7

4.2. Glam metal

Glam metal se objevil na přelomu 70.-80. let. Styl je často nazývaný jako "hair styl". Glam je kombinací čistého heavy metalu se schock nebo glam rockem. A mísí v sobě i prvky punku. V hudbě se většinou jako kytarový efekt používá Distortion, rychlá sóla, tvrdé údery bicích a jako doplněk baskytara. Texty jsou hedonistické (tzn. nejvyšším dobrem a smyslem života je slast, potěšení a příjemné prožitky), často se zaměřují na sex, ženy, alkohol a jiné drogy. Mužské kapely měly často trvalou, make up, rtěnku, roztrhané punčochy, takže se nedaly rozeznat od dívek z jejich doprovodu. Měli vypadat jako prostitutky. Znamé kapely jsou Twisted Sister, Jon Bon Jovi, W.A.S.P., Mötley Crüe. Čeští zástupci jsou Doga, Turbo, Komunál.

4.3. Black metal

Název stylu vznikl v roce 1982 ve Velké Británii. Podle názvu alba "Black Metal" od kapely Venom. Black metal se vyvinul z thrash metalu. Je temný a surový. Tématy se opírá o satanismus, antikřesťanství, pohanství nebo válečnou tematiku. Jsou i kapely které se zabývají mytologií, historií, filozofickými úvahami nebo oslavují panenskou přírodu. Nejznámější kapely jsou Mayhem, Immortal, Burzum, Behemoth. Čeští zástupci jsou Root, Törr, Trollech..

Obr. 10

Obr. 9

4.4. Dead metal

Styl vznikl v polovině 80. let. Za otce death metalu je považován Chuck Schuldiner s americkým seskupením Death. Styl je směsí thrash, speed a raného black metalu. Není to žádná jednoduchá a prvoplánová tvorba. Je často těžce uchopitelná. Death se vyznačuje zkreslenými, nízko laděnými kytarami, zrychleným tempem, dunivými bicími a hrdelním zpěvem. Texty se často zabývají strašidelnými tématy. Jsou zvrácené a morbidní. Nejznámější kapely jsou Cannibal Corpse, Slayer, Morbid Angel, Gojira, Obituary, Deicide. Čeští zástupci jsou Krabathor, Hypnos, Tortharry.

Obr. 12

Obr. 11

4.5. Thrash metal

Tento styl vznikl také na počátku 80. let. Charakterizovali jej jako “zkažená městská muzika” nebo “bělošský bratranec rapu”. Thrash byl v prvních 10 letech spíš undergroundovým fenoménem. Je nejagresivnější a nejsilnější podžánr metalu. Vyznačuje se rychlostí speed metalu, agresivitou hardcore punku. Thrash metalové skladby jsou typické svojí úderností, rychlostí a nízko položenými kytarovými riffy. Texty písní se často zabývají společenskými otázkami či nihilismem (tzn. negativní postoj ke všemu, i k životu). K tomu připočteme zpěvákovu útočnost s lehkou dávkou deprese. Své pocity potřebuje ventilovat a vše vykřičí na své publikum. K tomu využije čistého vokálu, hlubokého hrdelní řevu a i vřís kotu. Z mého pohledu si myslím, že tento druh zpěvu musí být dost náročný. Mezi nejznámější kapely patří Metallica, Megadeth, Anthrax, Overkill, Kreator, Sepultura, Testament. Čeští zástupci jsou Arakain, Krucipůsk, Debustrol.

Obr. 14

Obr. 13

4.6. Doom Metal

Půda pro doom metal byla připravena už v 70. letech. Ale až v 90. letech se začínají hudebníci víc obracet do svého nitra, Pomocí této hudby mohou vyjádřit svoje pesimistické pocity. Průkopníkem mohou být i Black Sabbath. Hodně kapel se inspirovalo jejich riffy. Doom metal se vyznačuje temně znějící kytarou a basou, mollovými tony a pomalým tempem. Často jsou obohacené smyčcovými nebo klávesovými nástroji, které doplní depresivní náladu hudby. Objevují se čisté i skřípavé vokály. Texty pojednávají třeba o osobních problémech nebo kritice společnosti. Znamé kapely jsou Katanoia, Denigrate, Darkness of Sun, Draconia. Čeští zástupci jsou Můra, Livores Mortis, Quercus.

Obr. 16

Obr. 15

4.7. Speed metal

Přesně určit počátek speed metalu je těžké. Základy tohoto žánru byly dány kapelami Queen, Deep Purple nebo Black Sabbath. Takže vznik speed metalu je mezi 70.-80. lety. Konkrétně skladba od Deep Purple - Fireball, je považována za jednu z prvních písní speed metalu. Ve speed metalu je vliv hardcoru a rychlejšího a ještě agresivnějšího punku. Tento styl je předchůdcem thrash metalu, Nejde určit přesně kapela, protože speed, power nebo thrash jsou si dost podobné. Kapely které se nejspíš řadí do speed jsou Bulldozer, Dragon Force, Sabaton. Čeští zástupci jsou třeba Salamandra, Motorband, Levák Bob...

Obr. 18

Obr. 17

4.8. Power metal

Tento styl vznikl na začátku 90. let. Jako protest proti tvrdosti death a black metalu. Základy tomuto stylu dala kapela Helloween. Skloubila power riffy, melodiku, vysoký čistý zpěv s rychlostí a energií thrashe. V power metalu stojí na prvním místě epická melodie a témata, Vzletné vokály, které oslovují posluchačův smysl pro udatnost a krásu. Mnohé skupiny mají klávesisty. Někdy spolupracují se symfonickými orchestry nebo operními zpěváky a zpěvačkami. Zástupci kapel jsou Manowar, Powerwolf, Stratovarius. A Čeští zástupci jsou Sebastien, Symphony, Trezor.

Obr.20

Obr.19

4.9. Gothic metal

Vlivem doom/death metalu a gotického rocku vznikl v Británii v průběhu 80.-90. let žánr zvaný gothic metal. Základní vlastnost je melancholichnost. Jak v textech, tak pomocí syntezátorů, smyčcových nebo klávesových nástrojů. Atmosféru umocní jakési soupeření mezi ženským a mužským vokálem. U mikrofonu se proměňuje jemný, operní ženský hlas s mužským agresivním. Patří sem kapely jako The Cure, Theatre of Tragedy, Type O Negative, Within Temptation, Therion nebo Nightwish, Čeští zástupci jsou Silent Stream of Godless Elegy, Endless, Lacrima.

Obr.22

Obr.21

4.10. Viking metal

Tento styl vznikl nejspíš na konci 80. let ve Skandinávii. Za první viking metalovou skupinu je nejčastěji označována kapela Bathory. Jedná se o středověké pojetí metalu. Má to vliv jak na texty tak na samotnou hudbu. Hrají ho skupiny především ze Severní Evropy (Norsko, Švédsko, Finsko). Hudebníci mají inspiraci v národní historii a ve složitých nordických mýtech. Ty se v textech hojně objevují. V hudbě často používají rytmy starých skandinávských písní. Používají se tu i folklórní nástroje (dudy, flétny, píšťaly, niněra). Skladby bývají spíše epické. Zpívá se tedy o dobrodružných výpravách, námořních plavbách, bitvách, bujarých oslavách a bozích severské mytologie. Členové kapel se často stylizují do postav Vikingů. Známé skupiny jsou Amon Amarth, Týr, Turisas, Asmegin. Čeští zástupci jsou Odraedir, Vanaheim, Welicoruss.

Obr. 24

Obr.23

5. NU METAL

Nu metal se objevil v 90. letech. Jako zakladatelé tohoto stylu se uvádí skupiny P.O.D. a Korn. Nu metal si vypůjčil od každého žánru něco. A to včetně funku, industriální hudby, hip-hopu nebo elektronické hudby. Novátorsky smíšený heavy metal s diskem a rapem byl nevyhnutelným milníkem metalu. Jeho charakteristickým prvkem je absence kytarových sól, zvukové triky a důraz na rapování jako vokál. Skejťácká image a rapování v kombinaci s chaosem se stali tváří nu metalu. Obracejí se na nespokojenou mládež a jak to u metalu bývá, společnost ho kvůli tomu nesnáší. Stává se pro mnohé útočištěm, kde mladí lidé mohou vyjádřit své nálady a dojmy. Občas je těžké určit v jakém žánru se daná kapela pohybuje. Proto skupiny jako Korn, Slipknot, Limp Bizkit nebo System of a Down mohou být zařazeny do této škatulky. Ale současně se pohybují i na pomezí dalších odvětví metalu (progresivní, alternativní nebo rap metal). Za české zástupce můžeme považovat třeba kapelu Škwor, Insania, Cocotte Minute, FDK.

Obr. 26

Obr. 25

Závěr

Závěrem jsem chtěl říct, že cílem této práce bylo představit vývoj metalové hudby. Z této práce vyplývá, že metal není jen hudební styl, ale svým způsobem kulturní fenomén. V budoucnu by bylo zajímavé v této práci pokračovat a popsat všechny žánry a podžánry dopodrobna. Téma metal jsem si zvolil nejen kvůli jeho kulturnímu významu, ale i z osobního zájmu o tuto hudbu, která mě baví a dlouhodobě inspiruje.

Resume

I have chosen metal music because I have always been interested in it. My parents introduced this music to me. It contains many musical styles. It was interesting to get to know all these styles in more in depth. Well, everyone finds their own style of music in life. One day I would like to go to a big metal concert.

Odkazy na obrázky

obr. 1 - Black sabbath - <https://pribehheavymetalu.cz/heavymetal.htm> (

obr. 2 - Nirvana - <https://www.impericon.com/cs/blogs/magazine/nirvana-s-top-10-the-best-s>

obr. 3 - Rammstein - <https://www.idnes.cz/kultura/hudba/rammstein-till-lidemann-die-krupps-kmfmdm-laibac>

obr. 4 - náramek s hroty - https://cs.wiki34.com/wiki/Heavy_metal

obr. 5 - Kiss - <https://brnensky.denik.cz/volny-cas/vehlasna-rockova-skupina-kiss-poprve-vystoupi-v-brne-prileti-vlastnim-tryskacem-20161202.html>

obr. 6 – GWAR - <https://www.livenation.cz/gwar-tickets-adp119731>

obr. 7 - Iron maiden- <https://brainzone.cz/anglicka-kapela-iron-maiden-otevre-prvni-oficialni-eddie-d-i>

obr. 8 - Citron -

<https://www.badysfest.cz/index.php?str=2019citron&rocnik=menukapely2019>

obr. 9 - Mayhem - <https://thegallery.gr/en/mayhem-to-xaos-mias-pragmatikis-black-metal-istorias-2/>

obr. 10 - Root - http://www.crazydiamond.cz/root_hell_symphony_recenze/1326

obr. 11 - Cannibal Corpse - <https://www.metalblade.com/us/artists/cannibal-corpse/>

obr. 12 - Krabathor - <https://www.metalopolis.net/articles/7233/KRABATHOR>

obr. 13 - Metallica - <https://www.ireport.cz/clanky/interpreti/13330-metallica>

obr. 14 - Arakain - https://www.borovan.cz/hraci_dne/metalovy-arakain-slavi-40-let-na-scene-a-pripravuj

obr. 15 - Katatonia - <https://cs.wikipedia.org/wiki/Katatonia>

obr. 16 - Můra - <https://www.fobiazine.net/article/12290/mura-deset-otazek>

obr. 17 - Dragon Force - <https://dragonforceband.fandom.com/wiki/DragonForce>

obr. 18 – Motorband - <https://www.irockshock.net/?p=15903>

obr. 19 - Symphony - <https://bandzone.cz/symphony?at=info>

obr. 20– Manowar -

http://www.crazydiamond.cz/manowar_hail_to_england_recenze/1163

obr. 21 - Type O Negative - <https://riylmag.com/a-type-o-negative-full-discography-retrospection-and-rankings/>

obr. 22 - Silent Stream of Godless Elegy - <https://www.keltska-noc.cz/project/silent-stream-of-godless-elegy/>

obr. 23 - Amon Amarth - <https://www.metalopolis.net/articles/8886/AMON-AMARTH-Berserker/>

obr. 24 - Vanaheim - <https://www.vanaheim.cz/kapela/>

obr. 25 - System of a Down - <https://www.ireport.cz/clanky/news/system-of-a-down-hlasi-navrat-do-prahy-v-o2-are>

obr. 26- Škwor - <https://www.play.cz/rozhovory/skwor-cim-je-kapela-starsi-tim-vic-mekne/>

Použité zdroje

Literatura:

DANIEL BUKKZPAN V.: Heavy metal encyklopedie – BB/ art s.r.o, 2004, s. 60-61

Použité weby

wikipedie - https://cs.wikipedia.org/wiki/Heavy_metal . (18.5 2025)

wikipedie - https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_heavymetalových_stylů (5.5 2023)

wikipedie sk - https://sk.wikipedia.org/wiki/Heavy_metal (8.7 2024)

topmuzika - <https://www.topmuzika.cz/magazin/co-je-metalova-hudba/> (8.2 2024)

wikipedie - https://cs.wikipedia.org/wiki/Viking_metal (6.6. 2021)

wikipedie - https://cs.wikipedia.org/wiki/Glam_metal (21.6 2024)

příběh heavy metalu - <https://pribehheavymetalu.cz/heavymetal.htm>